

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้สรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 วัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ได้แก่
  - 4.1 ผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับคุณภาพของการดำเนินการ
  - 4.2 ผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียน
  - 4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563
  - 4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในครั้งนี้ ผู้ประเมิน ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีบี (CIPP Model) ของแดเนียล แอล. สตัฟเฟิลบีม (Danial L.Stufflebeam,1983 :169 –179 ; อ้างถึง ในพิสณู พงศ์ศรี,2553 : 88) ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน 4 ประเด็น คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) ความพร้อมของบุคลากร 2) ความเพียงพอของงบประมาณ 3) วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 4) ความพร้อมของนักเรียน และ 5) หน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ

3. การประเมินกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การวางแผนการดำเนินงาน 2) การดำเนินการ 3) กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน 4) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การประเมินผล และ 6) การนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา

4. การประเมินผลผลิต ได้แก่ 1) คุณภาพของการดำเนินการโครงการ 2) ผลที่เกิดกับนักเรียน 3) ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 835 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 จำนวน 82 คน นักเรียน จำนวน 369 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 369 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 456 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด จำนวน 70 คน นักเรียน จำนวน 191 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 191 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ฉบับที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมก่อนการดำเนินงานโครงการ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินงาน ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความเป็นไปได้ของโครงการ จำนวน 15 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมปัจจัยนำเข้าก่อนการดำเนินโครงการ ด้านความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ และหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบแบบประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับใด จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบประเมินความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการให้ผู้ตอบแบบประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการ มีความเหมาะสมและปฏิบัติอยู่ในระดับใด จำนวน 6 ด้าน รวมจำนวน 88 ข้อย่อย

ฉบับที่ 4 แบบประเมินผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับคุณภาพของการดำเนินการโครงการตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ตอบแบบประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติอยู่ในระดับใด จำนวน 5 ด้าน รวม 53 ข้อย่อย

ฉบับที่ 5 แบบประเมินผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียนตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ตอบแบบประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการ มีความเหมาะสมและปฏิบัติอยู่ในระดับใด จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 6 แบบประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 7 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 ข้อ

สรุปผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านสภาพแวดล้อม (Context) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป มีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์การประเมินที่จะดำเนินการต่อไป โดยในข้อ 5 โครงการสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 รองลงมา คือ ข้อ 6 โครงการมีความสอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และข้อ 11 โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป มีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์การประเมินที่จะดำเนินการต่อไป โดยมีผลการประเมินข้อ 2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 8 ความพร้อมในการบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และข้อ 4 งบประมาณมีเพียงพอและเหมาะสมในการสนับสนุนโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยในด้าน 2 การดำเนินงานอยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 รองลงมา คือ ด้าน 3

กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และด้าน 6 การนำผลไปปรับปรุงพัฒนา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เป็นลำดับสุดท้าย

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านผลผลิต ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

4.1 ผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับคุณภาพของการดำเนินการตามโครงการ ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไปโดยมีข้อ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รองลงมา คือ ข้อ 1 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่สะท้อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้เห็นถึงแนวคิด และวิธีการที่สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และข้อ 4 การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 เป็นลำดับสุดท้าย

4.2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยในข้อ 1 นักเรียนได้รับการพิทักษ์คุ้มครอง และดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงทันเวลาและถูกวิธี อยู่ในลำดับสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รองลงมา คือ ข้อ 2 นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะชีวิต และมีความสามารถในการปรับตัว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และข้อ 4 นักเรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียน มีผลต่อคุณภาพของนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจข้อ 9 โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจแนวทาง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น อยู่ในลำดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 รองลงมา คือ ข้อ 5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และมีความพึงพอใจ ข้อ 6 ระยะเวลาที่ใช้

ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เป็นลำดับสุดท้าย

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ข้อ 7 การดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ช่วยให้นักเรียนค้นพบตนเองมากขึ้น อยู่ในลำดับสูงสุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 รองลงมา คือ ข้อ 10 โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการเอง และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และมีความพึงพอใจ ข้อ 6 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผล

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในครั้งนี้ ผู้ประเมินมีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านสภาพแวดล้อม (Context) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป มีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์การประเมินที่จะดำเนินการต่อไป โดยในข้อ 5 โครงการสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 รองลงมา คือ ข้อ 6 โครงการมีความสอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และข้อ 11 โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เป็นลำดับสุดท้ายนั้นมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการต่อไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ตระหนักถึงสาเหตุ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และเห็นความสำคัญของปัญหาที่จะต้องดำเนินการป้องกัน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนา เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนที่มีสภาพของปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความต้องการ และมีความจำเป็นเฉพาะทาง มีความสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยได้ร่วมกันประชุมและวางแผน กำหนดนโยบายของโรงเรียน เป้าหมายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา การพัฒนาผู้เรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอนที่กำหนด โดยให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตามกระบวนการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง PDCA เนื่องจากระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่โรงเรียนดำเนินการ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ที่ชัดเจนและเครื่องมือการดำเนินงาน มีมาตรฐาน มีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา และครูประจำห้อง เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การป้องกัน แก้ไข รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11) ที่ได้สรุปไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีวิธีการ เครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ และกรมสุขภาพจิต (2555 : 131) ที่ได้สรุปไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ ศรีชนะ (2559 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยาคาร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามรูปแบบซีพีบี (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยาคาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณาผลการประเมินจำแนกรายด้าน พบว่า ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75และงานวิจัยของ วชิระ อัจฉิ์ (2559 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสกลวิสุทธิ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ความต้องการ และความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการความสอดคล้องกับนโยบาย และความเป็นได้ของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราช ปัญญากุล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยมีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์การประเมินที่จะดำเนินการต่อไป โดยมีผลการประเมินข้อ 2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 8 ความพร้อมในการบริหารจัดการของโรงเรียน ี้อต่อการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และข้อ 4 งบประมาณมีเพียงพอและเหมาะสมในการสนับสนุนโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เป็นลำดับสุดท้ายนั้น เป็นเพราะว่าครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้อง ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 3 ทีม คือ ทีมนำ ทีมทำ และทีมประสาน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้ประสานงานกับบุคคล หน่วยงานองค์กร รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ร่วมให้การสนับสนุนโครงการ ทั้งนี้ การบริหารจัดการของโรงเรียนยังเอื้อต่อการดำเนินงาน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา และมีความต้องการพิเศษ จึงจะต้องให้ความสำคัญและอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผล และการนำผลไปปรับปรุงพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งจะต้องใช้หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา ดังที่ เกื้อกุล ขวัญทอง (2558 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมมือกับครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ความรู้ ทักษะ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีความเหมาะสมตรงกับหลักสูตรและความต้องการของสังคม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัย การควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันการศึกษา หน่วยงานการศึกษา บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ การบริหารการศึกษา จึงเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความคิด ความสามารถและการเป็นคนดี สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2554 : 66) ที่ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา มีภารกิจ ขอบข่ายและการจัดการศึกษาตามโครงสร้างสายงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติในภารกิจ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจงานในการบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสานความร่วมมือกับครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ จัดภารกิจงานให้ครอบคลุม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาระบบประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การบริหารงบประมาณ เป็นภารกิจงานในการบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน จัดภารกิจให้ครอบคลุมการเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ บริหารงาน การเงิน บัญชี พัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบติดตามและประเมินผล 3) การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจงานในการบริหารงานบุคคล มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนอง ภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติ ความก้าวหน้างาน ในอาชีพ จัดภารกิจให้ครอบคลุม การวางแผนอัตรากำลัง การบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติราชการ ตลอดจนวินัยและการรักษาวินัย และ 4) การบริหารทั่วไป เป็นภารกิจงานในการ บริหารงานทั่วไป เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กร ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน มุ่งเน้นการมี ส่วนร่วมของบุคคล จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดภารกิจงานให้ครอบคลุมงาน สำคัญงาน การพัฒนาระบบเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายการศึกษา งานอาคารสถานที่ การ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายในและประสานงานราชการกับเขตพื้นที่ การ ศึกษาและหน่วยงานอื่น และแนวคิดของพีรศักดิ์ วิสัยรัตน์ (2558 : 14) ที่ได้สรุปไว้ว่า การบริหาร เป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการให้คณะบุคคลร่วมกันทำงาน โดยอาศัยทรัพยากร และกระบวนการวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ ในองค์กร หรือหน่วยงาน กล่าวคือ ศาสตร์ หมายถึง หลักเกณฑ์ทฤษฎีที่ศึกษาค้นคว้ามา องค์ความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด แนวทางการบริหาร ที่เป็นกฎเกณฑ์ตรวจสอบได้ มีสาระเป็นหลักวิชา กฎเกณฑ์ ความจริง เป็นเหตุเป็นผล ไม่ยึดติดทางอารมณ์ ความรู้สึก ส่วนที่เป็นศิลป์ หมายถึง เทคนิคที่ผู้บริหาร ต้องรู้จักใช้ประกอบกับการบริหารที่เป็นทฤษฎี การประยุกต์ใช้ที่มีการคำนึงถึงอารมณ์ จิตใจ ความรัก ความชื่นชม ความเชื่อมั่น ไม่สนใจความเป็นจริง เช่น ต้องรู้จักใช้หลักการของแรงจูงใจ มนุษย์สัมพันธ์ การสร้างขวัญและกำลังใจ ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การสื่อสาร การสร้างทีมงาน และการคิดนอกกรอบ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส ชะฎาจิตร (2560 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมิน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมด้าน ระยะเวลา มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระยะเวลา ที่กำหนด ด้านความพอเพียงด้านทรัพยากร คณะกรรมการสถานศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริมการ ดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารมีความสนใจและให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ด้านความพร้อม ของบุคลากร มีการส่งเสริมและแต่งตั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโครงการ มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอย่างเหมาะสมและชัดเจน และงานวิจัยของประหยัด แก้วพิลึก (2561 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนกันทรวิชัยวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า ผลการ ประเมินประเด็นปัจจัยของโครงการโดยการประเมิน 5 ตัวชี้วัด พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน และอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ เอกสารในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือมีเพียงพอ ความชัดเจนของงบประมาณ ความเหมาะสมของคณะกรรมการฝ่าย ต่าง ๆ และด้านสถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม รวมถึงงานวิจัยของกันเดอร์สัน (Gundersen) ที่ได้ศึกษาการใช้การประชุมสร้างสรรค์ในโรงเรียนซึ่งเรียกชื่อเฉพาะว่า การประชุมกลุ่มครอบครัว ในการศึกษาแก้ปัญหาเด็กนักเรียนหนีเรียนโดยให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนีเรียน ได้เข้าร่วมประชุม

ปรึกษาหารือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกลุ่มครอบครัวประกอบด้วย กลุ่มเสียงต่ำ กลุ่มเสียงปานกลางและกลุ่มเสียงสูง โดยกลุ่มเสียงต่ำ เป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยได้รับการลงโทษจากทางโรงเรียนบ้าง และกลุ่มเสียงสูงนักเรียนเคยได้รับการลงโทษจากโรงเรียนอย่างรุนแรง ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม การประชุมมีลักษณะกันเอง ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น ในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคำเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองได้รวมพลังที่จะสร้างสรรค์ครอบครัว และได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โรงเรียนได้ให้โอกาสครอบครัวต่าง ๆ เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อันจะนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทางโรงเรียน กระบวนการประชุมผู้ปกครอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เรียบง่ายผลการดำเนินการเป็นพลวัต มีผลทางบวกต่อนักเรียน ครอบครัวและทางโรงเรียนยังมีผลสำคัญต่อการมาโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีกว่ารูปแบบการแก้ปัญหาที่เรียนในปัจจุบัน

3. ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราช ปัญญาบุคล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยในด้าน 2 การดำเนินงานอยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 รองลงมา คือด้าน 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และด้าน 6 การนำผลไปปรับปรุงพัฒนา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เป็นลำดับสุดท้าย ผ่านเกณฑ์การประเมินนั้น เป็นเพราะว่าผู้บริหารได้นำกระบวนการบริหารเชิงระบบ โดยใช้แนวคิดในการนำหลักการบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มาใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของสถาพร พฤษภูมิกุล (2560 : 47) ที่ได้สรุปแนวคิดการนำหลักการบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในอาชีพ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และนำไปสู่การพัฒนาองค์การและสังคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การทางการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมที่สำคัญ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) เน้นใช้การประเมินเชิงระบบแบบป้อนไปข้างหน้า (Feed forward) หรือเน้นการใช้ภาพอนาคตมากำหนดเป็นประเด็นปัญหาและสมมติฐานในการแก้ปัญหาการศึกษาในอนาคตมากกว่าการใช้วิธีการประเมินเชิงระบบแบบป้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเป็นการนำผลที่เกิดจากการดำเนินการในอดีตมากำหนดเป็นประเด็นเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาในอนาคต จึงทำให้สมมติฐานในการแก้ปัญหาในระบบการศึกษาได้ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงของสังคม และ 2) การพัฒนาผู้บริหารองค์การทางการศึกษาและสถานศึกษาในทุกระดับให้มีภาวะผู้นำแบบทวีปัญญา (Multipliers Leadership) เพื่อสร้างคนเก่งให้กับองค์กรและใช้คนเก่งขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่ยั่งยืน และยับยั้งการใช้ภาวะผู้นำแบบบั่นทอนปัญญา (Diminishers Leadership) ของผู้บริหารองค์กร ทั้งนี้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคตแล้ว ยังไม่สามารถสร้างประสิทธิผลให้กับองค์กรอย่างยั่งยืน แต่กลับเป็นการสร้างปัญหาต่อองค์กรในอนาคตอีกด้วย รวมถึงการใช้วงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนโดยให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มวางแผนในการดำเนินงาน ร่วมดำเนินการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ร่วมติดตาม และประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการตามแนวคิดของวีระพล บดีรัฐ (2558 : 7 – 8) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA ของ E.W. Deming ในเรื่องของ PDCA วงจรสู่ความสำเร็จว่า PDCA เป็นวงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย Walter Shewhart ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ E.W. Deming ประมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ เผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาอุปสรรค ในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง วงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมิ่ง”(Deming Cycle) ต่อมาพบว่า วงจรนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ ควนวิไล (2562 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งสูง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้รูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมากที่สุดทั้งตัวชี้วัดร้อยละ ของกิจกรรมที่ดำเนินการ และร้อยละของการติดตามโครงการ และงานวิจัยของเชิดสกุล จันนวน (2562 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแหลมมรกแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ตามรูปแบบการประเมินแบบซีปปี้ (CIPP Model) พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินโดยครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การส่งเสริมนักเรียนและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งต่อ และด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินโดยนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีการประเมินพฤติกรรมตนเองตามแบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีเวลาให้กับนักเรียนไม่คอยเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของณลิษา ผละฤทธิ์ (2562 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนพลวิทยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2562 โดยใช้รูปแบบซีปปี้ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนพลวิทยา ปีการศึกษา 2562 ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง พบว่า ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุกรณ์ นิสสัย (2558 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปรือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ด้านการป้องกันนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนการพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า อยู่ในระดับดีมาก ดังนี้ครูประจำชั้นใช้ระเบียบวิธีในการจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน

ครูประจำชั้นใช้ระเบียบสะสมในการจัดเก็บข้อมูล ด้านความสามารถในการเรียนของนักเรียน ครูประจำชั้นใช้แบบสัมภาษณ์ในการจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน และครูประจำชั้นใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็กในการจัดเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านความสามารถในการเรียนของนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา งานวิจัยของชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2558 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการ ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ยุทธศาสตร์โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินการ การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผลและรายงานผลการสร้างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยในสภาพจริงของสถานศึกษาที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง และเป็นผู้ปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขและพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยง จึงทำให้รูปแบบนี้สอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริงและสภาพปฏิบัติงานจริง ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงนั้น สามารถนำไปสู่การใช้ได้จริง และยังรวมถึงงานวิจัยของจอห์นสัน (Johnson) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผล ในโรงเรียนพบว่า แผนการแนะแนวในปัจจุบัน ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้การสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้กับฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

4.1 ผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับคุณภาพของการดำเนินการตามโครงการ ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยมีข้อ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในลำดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รองลงมาคือ ข้อ 1 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่สะท้อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้เห็นถึงแนวคิดและวิธีการที่สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และข้อ 4 การส่งเสริม สนับสนุนนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 เป็นลำดับสุดท้ายนั้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการบริหารโครงการ ผู้ประเมินได้ใช้กระบวนการการบริหารวงจรคุณภาพ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินผล การรายงานและการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 104 – 106) ได้สรุปว่าวงจร PDCA เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นกลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ หรือหลักการสร้างคุณภาพงานตามวงจรคุณภาพของเดมมิง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนแก้ปัญหา (Plan - P) การวางแผนแก้ปัญหา คือ ขั้นตอนที่ต้องร่วมกันวางแผนในการสำรวจปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์ พิจารณาเลือกหัวเรื่องที่คิดว่าสามารถแก้ปัญหาในกลุ่มด้วยกลุ่มเองและไม่ขัดนโยบาย หลังจากนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันระดมพลังสมองเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

2. การลงมือปฏิบัติ (Do - D) การลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขตามบทบาทหน้าที่ วิธีการแก้ไข และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนโดยพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

2.1 ให้ความรู้กับทุกคนที่เกี่ยวข้อง

2.2 ประชุมชี้แจงให้ทุกคนได้รับรู้ตามแผน และให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

2.3 พิจารณาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

2.4 มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักสถิติ

3. การตรวจสอบผล (Check - C) การตรวจสอบผลเป็นขั้นตอนหนึ่งที่ต้องดำเนินการสำรวจและประเมินผล การแก้ปัญหาแต่ละสาเหตุและวิธีการที่ได้ลงมือปฏิบัติ มีการแสดงความก้าวหน้าของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการแก้ปัญหา ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมาย นำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพ โดยพิจารณาดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

3.1 เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่

3.2 การตรวจสอบผลกระทบ ผลข้างเคียง ผลย้อนกลับ

3.3 ผลสรุปนำไปอ้างอิงได้หรือไม่

3.4 ผลสรุปมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือไม่

4. การปรับปรุงแก้ไขวางแผนมาตรฐานและถือปฏิบัติ (Action - A) การปรับปรุงแก้ไขวางแผนมาตรฐาน และถือปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่ง ที่นำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลมากำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อถือปฏิบัติต่อไป และเพื่อขจัดปัญหาไม่ให้เกิดซ้ำซาก สำหรับกรณีที่ต้องการปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ถ้าผลการสำรวจไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ให้เริ่มต้นที่ Plan → Do → Check ใหม่โดยมีข้อสังเกตดังนี้

4.1 ควรดำเนินการตามกระบวนการนี้ต่อไปหรือไม่

4.2 ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่

4.3 ต้องการข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

4.4 กรณีลงมือปฏิบัติและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี สามารถนำไปเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานและใช้งานได้หรือไม่

4.5 นำไปพัฒนาและปรับปรุงงานได้หรือไม่

นอกจากนั้น ยังได้ใช้แนวทางการบริหาร ตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560 : 16) ได้กำหนดแนวทางการบริหารสถาน

ศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่า การบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักการและแนวปฏิรูปการศึกษาแล้ว ยังจะต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

2. หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพที่สุจริต

3. หลักความโปร่งใส การทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักโปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

4. หลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาเสนอความเห็นในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญการบริหารและจัดการศึกษา

5. หลักความรับผิดชอบ มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สำนึกและรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาท หน้าที่ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. หลักความคุ้มค่า มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และประชาชนที่สถานศึกษารับผิดชอบ

ผลจากการบริหารจัดการดังกล่าว จึงทำให้ผลผลิตโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับคุณภาพของการดำเนินการตามโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิทักษ์ ทวีแสง (2562 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนทับโพธิ์พัฒนวิทย์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2562 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) ผลการประเมินด้านผลผลิตพบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรผู้ปกครอง เครือข่าย และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านผลกระทบพบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความคิดเห็นว่า โครงการมีผลกระทบเชิงบวกในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผลกระทบเชิงบวกต่อโรงเรียนที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ครูมีความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ครูมีทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ครูมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อครู และโรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการ และแหล่งเรียนรู้ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนได้รับการยกย่องให้เป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา คະເນີล (2559 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า 1) รูปแบบ

กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินงานของบุคลากรหลัก และการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือแก้ไขและการส่งต่อโดยกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ชั้น ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผนการนิเทศ กำกับติดตามและการประเมินผล 2) รูปแบบกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของวราวุฒิ เหล่าจินดา (2559 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ปกครอง ยังขาดความเข้าใจในการส่งต่อ และครูยังมีภาระงานสอนมาก จึงปฏิบัติงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาในระดับหนึ่ง ที่ไม่มาก และยังขาดการให้ความร่วมมือกันในการส่งต่อกับหน่วยงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน และรวมทั้งระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา จึงควรได้รับความร่วมมือในการส่งต่อจากหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น พร้อมทั้งให้ความรู้ต่อผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น

4.2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน นครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียนใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผ่าน เกณฑ์การประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป โดยในข้อ 1 นักเรียนได้รับการพิทักษ์ ค้ำครอง และดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงทันเวลาและถูกวิธี อยู่ในลำดับสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รองลงมา คือข้อ 2 นักเรียนทุกคนได้รับการ ส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการปรับตัว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และข้อ 4 นักเรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียน มีผลต่อคุณภาพของนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด เท่ากับ 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและการพัฒนา 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยมีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีบทบาท สำคัญในการพัฒนานักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทุกด้าน เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่อ สภาพครอบครัว ปัจจัยเสี่ยงจากโรงเรียน ปัจจัยเสี่ยงจากชุมชนและสังคม ปัจจัยเสี่ยงจากเพื่อน รวมถึงปัจจัยเสี่ยงต่อบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียนเอง จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างหลากหลาย โดยมีทีมนำ ทีมทำ และทีมประสานที่ดำเนินการร่วมกัน อย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการบริหารที่มีขอบข่าย โครงสร้างในการดำเนินงาน มีวิธีการและเครื่องมือที่ ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ หลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคล

ที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมีวิถีชีวิตที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขผู้เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจและมีแนวคิดไปในทางเดียวกันทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานตามเหมาะสมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นักเรียนได้รับการพิทักษ์ คุ้มครอง และดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงทันเวลาและถูกวิธี สอดคล้องกับแนวคิดของบุปผาชาติ เข็มวิชัย (2558 : 9) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นงานที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ เพื่อพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาโดยครูที่ปรึกษาควรเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหาให้นักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ กระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ นอกจากครูที่ปรึกษาแล้ว ยังมีคณะบุคคลซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมพัฒนาควบคุมและแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและเพื่อคุ้มครอง ดูแลรักษา รวมทั้งให้การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป และแนวคิดของสุทัศน์ เอี่ยมแสง (2558 : 9) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีวิถีชีวิตที่พอเพียง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ทั้งทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนมีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งการแก้ไขปัญหาไม่ใช่หน้าที่ของสถานศึกษาอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมถวิลรัตน์ อาชาติ (2560 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทาง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์มัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์มัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงด้านเดียว รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียนเพื่อกำหนดแผนพัฒนานักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำแบบสำรวจความต้องการ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยการจัดประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันจัดแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และ 4) การส่งต่อนักเรียนโดยการพัฒนาการเข้าถึงระบบฐานข้อมูล งานวิจัยของปราณี เทยอ่อน (2558 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนและการส่งต่อ และแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) มีแนวทาง อาทิเช่น ด้านการส่งต่อนักเรียนโรงเรียน ควรจัดอบรมให้ครูและบุคลากร ภายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อการส่งต่อนักเรียนและชี้แจงให้กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียน ครูประจำชั้น ควรศึกษาค้นคว้าแบบคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนต้องพัฒนาโปรแกรม การประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรติดตามการย้ายเข้าย้ายออกของนักเรียนสม่ำเสมอ และทำสำเนาหลักฐานข้อมูลนักเรียนไว้ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา และควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองและนักเรียนให้มากขึ้น และงานวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์(2561 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำาคคุณหญิงเนื่องบุรี ปีการศึกษา 2561 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำาคคุณหญิงเนื่องบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำาคคุณหญิงเนื่องบุรี มีแนวทาง อาทิเช่น (1) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน โรงเรียนควรมีการพัฒนาจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จัก จุดเด่น จุดด้อย และการพัฒนาปรับปรุงตนเอง (2) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหา (3) ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีการชี้แจงให้กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน เป็นต้น รวมถึงงานวิจัยของดัสกลาส (Douglas) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรมพบว่า นักเรียนมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีรูปแบบทางเลือกที่จะต้องการได้รับการสนับสนุน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม มีการประสานงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง เมื่อนักเรียนเข้าสู่ช่วงวัยที่เหมาะสม จะต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัว เพื่อให้การสนับสนุนพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางบวก การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การวางแผนการศึกษาที่ดี จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรม มีการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ครอบครัว ชุมชนมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก นักเรียนควรได้รับการศึกษา และการบริการทางสังคมเพื่อให้พวกเขาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจ ข้อ 9 โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น อยู่ในลำดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 รองลงมา คือ ข้อ 5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และมีความพึงพอใจ ข้อ 6 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เป็นลำดับสุดท้ายนั้น เนื่องจากการดำเนินงานโครงการดังกล่าว เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติร่วมกัน การร่วมกันแก้ปัญหา และการสรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจร่วมกันในความสำเร็จที่เกิดขึ้น และผลจากความร่วมมือของครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ซึ่งทุกฝ่าย ได้ให้ความสำคัญและได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนานักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ทำให้นักเรียนได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสุข และมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตประจำ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2554 : 147) ได้สรุปว่า แนวคิดของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1968:69-80) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษย์นิยม ได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพล ต่อระบบการศึกษาเป็นอันมาก ซึ่งทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับเป็น หลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ เขาได้สร้างทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นตอนซึ่งมีอยู่ 5 ประการ คือ 1)มนุษย์มีความต้องการตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด トラบ ไตที่ยังมีชีวิตอยู่ 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีก ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นจึงจะมีอิทธิพลจูงใจต่อไป 3) ความต้องการของคนซ้ำซ้อน กัน บางทีความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก 4) ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ ในเมื่อความต้องการขั้นต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นสูงก็จะตามมา และ 5) ความต้องการเป็นตัวตน ที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิณณวัชร พัชราวาลย์ (2559 : 120) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของความพึงพอใจ มีดังนี้ 1) ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ขององค์กร 2) สร้างความซื่อสัตย์ภักดีให้มีต่อองค์กร 3) เสริมสร้างวินัยที่ดี อันจะทำให้เกิดการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับและคำสั่ง 4) ทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในยามคับขัน ได้ 5) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ดีต่อการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น 6) ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่ม ในกิจกรรมต่าง ๆ และ 7) ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัย ของอนุชา ยาประเสริฐ (2561 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าจั่ว ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนกระบวนการ และมีผลการดำเนินงานครอบคลุมครบทั้ง 4 ขั้นตอน ของกิจกรรมในโครงการ ได้แก่ การวางแผนในการดำเนินงาน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ การประเมินผลการ ดำเนินงาน และการสรุปผลเพื่อการพัฒนาต่อเนื่องได้ดำเนินการครบทุกกิจกรรม และการดำเนินการ ทุกกิจกรรม สอดคล้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการประเมินความพึงพอใจ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนบ้านป่าจั่ว ปีการศึกษา 2561 โดยผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน พบว่า ในภาพรวม การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในการที่ทางโรงเรียนมีกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน ของครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ความพึงพอใจที่จะให้โรงเรียน ดำเนินการตามโครงการนี้ต่อไป และความพึงพอใจในการที่โรงเรียนมีโครงการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรา พิกมงคล (2562 : บทสรุป ผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินผลโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินด้านที่ 4 ผลผลิตของโครงการโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด โดยข้อ 4.1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและได้รับการยอมรับในระดับต่าง ๆ และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาที่มีจำนวนลดลง ข้อ 4.2) นักเรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ 4.3) โรงเรียนได้รับโล่รางวัลชนะเลิศระดับดีเด่น และได้รับเกียรติบัตรการประเมิน ผลการดำเนินงานในระดับเหรียญเงิน และข้อ 4.4) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายละเอียดข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ข้อ 7 การดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ช่วยให้นักเรียนค้นพบตนเองมากขึ้น อยู่ในลำดับสูงสุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 รองลงมา คือ ข้อ 10 โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และมีความพึงพอใจ ข้อ 6 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากโรงเรียนโดยความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียน โดยได้ให้ความสำคัญและได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะในบทบาทหน้าที่ของนักเรียน รวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียน ได้แก่ 1) เรียนรู้ ทำความเข้าใจกรอบแนวคิดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน 3) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 4) เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอย่างเต็มตามศักยภาพ และ 5) อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีความสุขและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ดังที่ทีศนา แชมมณี (2554 : 151) ได้สรุปแนวคิดของธอร์นไคค์ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ของบุคคล เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด และแนวคิดของปีณณวัชร พัทธราลัย (2559 : 17) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ค่านิยม และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป และแนวคิดของมหาวิทยาลัยเทพสตรี (2561 : 10) ที่ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็น

ความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีกตั้งนั้น จะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ แนวคิดความพึงพอใจจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ กล่าวคือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัตพงษ์ ไหมน้อย (2560 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ว่างโป่งศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model พบว่า ด้านผลผลิต ประเมินโดยครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจที่นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพให้สมบูรณ์ทั้งอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างมีความสุขและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานวิจัยของสุฤกษ์ดี วิวาสุขุ (2562 : บทสรุปผู้บริหาร) ที่ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ด้านผลผลิต นักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความ พึงพอใจมากที่สุดที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่

1. โรงเรียนควรดำเนินการโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมีการกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรม เพื่อการดำเนินงานในปีต่อไป อย่างชัดเจน
2. โรงเรียนควรชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานของโครงการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
3. โรงเรียนควรเสนอโครงการของงบประมาณจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนโครงการอย่างเพียงพอ
4. โรงเรียนประสานกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันแก้ปัญหา และพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน
5. ควรร่วมมือกับครอบครัว ผู้ปกครอง และภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการคุ้มครอง ดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
6. ควรสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการพัฒนาครู บุคลากร ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการอย่างยั่งยืน

ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ควรจะนำไปพิจารณา และวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็น รวมถึงแสวงหาแนวทางเพื่อดำเนินการต่อไป

ดังนั้น การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนครศรีธรรมราช ปัญญาบุคล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563 ที่ผู้ประเมินรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน จึงเป็นโครงการที่แสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อนักเรียน โรงเรียน ผู้ปกครอง ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ปรากฏในระดับประเทศ ได้รับการยอมรับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

- 1.1 โรงเรียนควรนำผลการประเมินไปวิเคราะห์รายละเอียดของผลการดำเนินงานว่ามีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไรบ้าง เพื่อนำผลไปปรับปรุง พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการจัดโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาครั้งต่อไป ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น
- 1.2 ควรกำหนดและสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมทุกมิติ
- 1.3 ควรนำผลจากการดำเนินงานตามโครงการ เผยแพร่แก่ผู้สนใจ เพื่อจะให้เป็นแบบอย่างให้โรงเรียนที่อยู่ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน
- 1.4 ควรนำผลการประเมินโครงการ เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหายังเป็นระบบให้กับโรงเรียนต่าง ๆ
- 1.5 ควรนำผลการประเมินโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้รับทราบ เพื่อให้การสนับสนุน และเผยแพร่ผลงานอย่างกว้างขวาง

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการเชื่อมโยงผลการประเมิน กับการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ากับการลงทุน และเกิดความเสมอภาค
- 2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามารถอื่น ๆ ตามศักยภาพของนักเรียน โดยใช้เทคนิคและรูปแบบอื่น ๆ
- 2.3 ควรมีการประเมินโครงการทุกโครงการที่มีผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ
- 2.4 ควรมอบหมายให้ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างความเข้มแข็ง มีความยั่งยืนตลอดไป
- 2.5 ควรมีการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ให้ครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความสามารถอื่น ๆ ที่แสดงออกทางศักยภาพของนักเรียนทุกคน